

ፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ

FEDERAL NEGARIT GAZETTE

OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

ሃያ አትኛ ዓመት ቁጥር ፳፱
አዲስ አበባ የካቲት ፳፪ ቀን ፪ሺ፲ ዓ.ም

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ

24th Year No. 29
ADDIS ABABA 1st March, 2018

<p>ማግኘት</p> <p>አዋጅ ቁጥር ፩ሺ፰፰/፪ሺ፲ ዓም</p> <p>የዕዕዋት አዳቃይ መብት አዋጅ.....ገጽ ፲ሺ፪፻፹፩</p>	<p>Content</p> <p>Proclamation No. 1068/2017</p> <p>Plant Breeder's Right Proclamation....Page 10281</p>
<p>አዋጅ ቁጥር ፩ሺ፰፰/፪ሺ፲</p> <p>ዕዕዋት አዳቃይ መብት የወጣ አዋጅ</p> <p>በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት ዜጎች የግል ንብረት ባለቤት የመሆን መብት እንዳላቸው ስለሚነግግና የዕዕዋት አዳቃይ መብት በዚህ ክፍል ውስጥ የሚስተናገድ ሆኖ በመገኘቱ እንዲሁም አዳዲስ ዝርያዎችን ከውጭ ጠጥቶ ማስተላለፍን ተጠቃሚ ለማድረግ ሲባል ዝርያውን ያፈለቁ ባለሀብቶች ከዝርያቸው ተጠቃሚ መሆን ስለሚገባቸው፤</p> <p>ከዘርፉ የሚገኘውን ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ለማሳ ግ የዕዕዋት አዳቃይ መብትን ከጭምር አቀፍ አሠር ጋር በማጣጣም ዋጅና እንዲያገኝ ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፤</p> <p>ከአዳቃይ የምርምር ግኝት መጠበቅ ጋር ተያይዞ የሚነሳውን አለመግባባት ለመፍታት ግልፅና ተጠቃሚነት ያለበት የአሠር ሥርዓት መዘርጋት አስፈላጊ በመሆኑ፤</p> <p>የዕዕዋት አዳቃይ መብትን ከማበረታታት ጎን ለጎን አዳዲስ የዕዕዋት ዝርያን ለማውጣት ግብዓት የሆነውን የዕዕዋት ብዝሃ-ህይወት ሀብት ከዚህ ቀደም የጠበቁትን፣ አሁን እየጠበቁ ያሉትንና ወሬትም</p>	<p>Proclamation No.1068/2017</p> <p><u>A PROCLAMATION TO PROVIDE FOR PLANT BREEDER'S RIGHT</u></p> <p>WHEREAS, the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia stipulates the right to ownership of private property and it is considered that plant breeder's right to fall under this category; moreover it is important to protect the right holders to enable import of new varieties that benefit the community;</p> <p>WHEREAS, it has become necessary to ensure the guarantee of Plant Breeder's right by harmonizing it with international practice and thereby to boost the economic contribution of the sector;</p> <p>WHEREAS, it has become necessary to establishment of transparent and accountable working system to resolve disputes arising among Breeders with respect to the protection of their research output</p> <p>WHEREAS, it is found necessary and appropriate to maintain the centuries old customary knowledge and practice of saving, using and exchanging seed by farmers and pastoral</p>

የሚጠብቁትን በአገ ችን አርሶ አ ሮችና ከፊል አርብቶ አ ሮች ለ ዘመናት የቆየውን የዕዕዥ ዘር የማቆሻ ፣ የመጠበቅና የማስተላለፍ ባህላዊ የማሳበረሰብ ዕውቀት እና ልማድ እንዲቀጥል ማ ድረግ አስጢ ጊና ተ ገቢ ጭ ሆኑ፤

ከዕዕዥ አዳቃይ ጋር ተያያዥነት ያላቸውንም ብቶች፣ ክልከላዎችና ኃላፊነቶች ለመመዝገብ የሚያስችል የሕግ ማዕቀፍ በማውጣት የአዳቃዩን አስተዋጽኦ ማ ሳ ግ በማስጠጠር ኑ፤

በኢትዮጵያ ፌ ላዊ ዴሞክ ሲያዊሪ ፑብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀጽ (፶፭)(፩) መሠረት የጊ ከተለው ታውጃል ፡-

ከፍል አንድ
ጠቅላላ

፩. አጭር ርዕስ
ይህ አዋጅ " የዕዕዥ አዳቃይ መብት አዋጅ ቁጥር ፩ሺ፰፰/፪ሺ፲" ተብሎ ሊጠቀስ ጅ ላል።

፪. ትርጓሜ
የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፦

፩/ "አመልካች" ማለት የዕዕዥ አዳቃይነትም ብት እንዲሰጠው ለሚኒስቴሩ ማመልከቻ ያቀረበ ሰው ነው፤

፪/ "አዳቃይ" ማለት፦
ሀ) አዲስ የዕዕዥ ዝርያን አዳቅኖ ወይም አግኝቶና አበልፅጎ ያወጣ ሰው፤ ወይም
ለ) አዲስ የዕዕዥ ዝርያን አዳቅኖ ወይም አግኝቶና አበልጽጎ ያወጣውን ሰ ው ቀጥሮ ወይም ሥ ውን ተኮናትሮ ያወ ሰው፤ ወይም
ሐ) በዚህ ንዑስ አንቀጽ ፊ ል ተ (ሀ) ወይም (ለ) የተጠቀሰውን ሰው ወ ሽ የሆነ ሰው፤ ነው፤

፫/ "እውን ዘር" ማለት ለዕዕዥ መ ቢያነት የሚያገለግል ከዕዕዥ የተገኘ ዘር ነው፤

communities of Ethiopia with their past, present and future roles in conserving the agro-bio diversity resources used to develop new plant varieties side by side promoting plant breeder’s right;

WHEREAS, it has become necessary to enact legal framework that facilitate registration of rights, restriction and responsibilities of Breeders to enhance the contribution;

NOW, THEREFORE, in accordance of article 55(1) of the Constitution of the Federal Democratic Republic of Ethiopia, it is hereby proclaimed as follows.

PART ONE
GENERAL

1. Short Title
This Proclamation may be cited as the “Plant Breeder’s Right Proclamation No. 1068/2017”.

2. Definitions
In this Proclamation, unless the context otherwise requires:

1/ “applicant” means a person who has submitted application with the Ministry to obtain a plant breeder’s right;

2/ “breeder” means a person who:
a) has breed, or discovered and developed a new plant variety;
b) has employed or commissioned the work of a person who has breed, or discovered and developed a new plant variety; or
c) is a successor of the person mentioned under paragraph (a) or (b) of this sub-article;

3/ “Botanical seed” means the reproductive part of a plant is a fertilized ovule containing the plant embryo.

፬/ “የንግድ ግብይት” ማለት አነስተኛ ይዞታ ባላቸው አርሶ አ ሮች ወይም ከፊል አርቶ አ ሮች መካከል እንዲሁም አነስተኛ ይዞታ ባላቸው አርሶ አ ሮች ወይም ከፊል አርቶ አ ሮች እና በኅብረት ሥ ማኅበ ችው መካከል ከሚ ረገው ግብይት ውጪ የሚ ረ ግ ማንኛውም የዘር ንግድ ነው፤

፭/ “ስያሜ” ማለት የዕዕዋት አዳቃይቶ መ ብት ለተሰጠበት ዝርያ የሚሰጥ የዝርያመ ጠሪያ ስም ማ ለት ነው፤

፮/ “በዋነኛነት ጥበቃ ከተ ረ ገለት ዝርያ የተገኘ ዝርያ” ማ ለት፦

ሀ) በዋነኛነት ከመጀመሪያ ዝርያ ቡ ገኘ ወይም ዝርያው ሱ በዋነኛነት ከመጀመሪያ ዝርያ የተገኘ ሆኖ ይኸመም ዝርያው በጄኞ ይኘ ወይም በጄኖታይፖች ጥምረት አማካኝነት የሚገለጸውን የመጀመሪያውን ዝርያ ተ ፈላጊ ባህርያት ጠብቆ የያዘ፤

ለ) ጥበቃ ከተ ረ ገለት የመጀመሪያው ዝርያል ዩ መሆኑ በግልጽ የሚታወቅ፤ እና

ሐ) ዝርያውን ለማግኘት በሚ ረ ገው ሂ ት ከሚፈጠረው ልዩነት በስተቀር ጥበቃ ከተ ረ ገለት የመጀመሪያው ዝርያ ጋር ያሉት ዋና ዋና ባህርያት እን ጠበቁሆ ነው የዚሁ ጥበቃ የተ ረ ገለት ዝርያ ጄኞ ይኘ ወይም ጄኖታይፖች ጥምረት ው ት የሆነ፤

ነው፤

፯/ “የአርሶ አ ሮች ወይም የክፊል አርሶ አ ሮች ዝርያ” ማ ለት፦

ሀ) በአርሶ አ ሮች ወይም በክፊል አርሶ አ ሮ ች ማሣ ላይ በባህላዊ መንገድ የለማ እና የበለፀገ፤ ወይም

ለ) አርሶ አ ሮች ወይም ከፊል አርቶ አ ሮች በዋነኛነት ከተለያዩ የዕዕዋት ም ንጮች ያዳቀሉት ወይም የመረጡት፤

የዕዕዋት ዝርያ ነው፤

4/ “commercial marketing” means any trade in seed other than the marketing that is conducted between small holder farmers or pastoral communities, or between small holder farmers; pastoral communities and their cooperative societies;

5/ “denomination” means the official name of a variety in respect of which a plant breeder right has been granted;

6/ “essentially derived variety” means a variety that:

a) is predominantly derived from an initial variety, or from a variety that is itself predominantly derived from an initial variety while retaining the expression of the essential characteristics that result from the genotype or combination of genotypes of the initial variety;

b) is clearly distinguishable from the initial protected variety; and

c) except for the differences resulting from the act of derivation, conforms to the initial protected variety in the expression of the essential characteristics that result from the genotype or combination of genotypes of the initial variety;

7/ “farmers or pastoral communities variety” means variety which is:

a) traditionally cultivated and developed by farmers or pastoral communities in their fields; or

b) predominantly breed or selected by farmers or pastoral communities from various plant source;

- ፳/ “ጀኖታይፕ” ማለት የአንድን ዕዕዳ ሥነ ግጥም የሚገልፅ የዘረመል ስብስብ ነው፤
- ፳፱/ “ባለመብት” ማለት ከሚኒስቴሩ የዕዕዳ አዳቃይነት መብት የተሰጠው ው ነው፤
- ፳፻ “ሕብረ-መነሻ ዝርያ” ማለት የአንድን የዕዕዳ ዝርያ አዳቅሎ ለማውጣት የታወቀ መጠን የያዘ የዘር ሀረግ ወይም ግንድ ስብስብ ነው፤
- ፳፻፩/ “ዕዕዳ” ማለት ከእንስሳት ና ከ ቁቀ ዘአካት ውጭ ያለ ማንኛውም ሕይወት ያለው የሚባል አካል ነው፤
- ፳፻፪/ “የተጠበቀ ዝርያ” ማለት ሚኒስቴሩ በሰጠው የዕዕዳ አዳቃይ መብት የተጠበቀ አዲስ የዕዕዳ ዝርያ ነው፤
- ፳፻፫/ “ዘር” ማለት እውን ዘር፣ አኩች፣ ቱክል ቁርጥ ጭ፣ ሥ ሥር፣ ችግኝ ወይም ሌሎች ለዕዕዳት ማባት የሚያገለግል ማንኛውም የተክል አካል ነው፤
- ፳፻፬/ “ሽያጭ” ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት የዕዕዳ ዘርን የማስተዋወቅ፣ የመገበያዣ ፣ ከውጪ የማስገባትና ወ ውጪ የመላክ፣ የግንባታ እና ሌሎች ሰዎች እንዲሸጡ ፈቃድ መስጠትን ያዳኝታል፤
- ፳፻፭/ “አነስተኛ ይዞታ ያለው አጭ አር ወይም አርብቶ አር” ማለት በሕግ ምሬት ይዞታ ማረጋገጫ ሰርተፍኬት የተሰጠው፣ ምሬት ይዞታው ከ፲ ሄክታር ያልበለጠና በዋናው የሱንና የቤተሰቡን ጉልበት በመጠቀም የእርሻ ልማት የሚያካሂድና ኑሮው በዋናው በግብርና ላይ የተመሰረተ አርሶ አር ወይም ከፊል አርብቶ አር ነው፤
- ፳፻፮/ “ዝርያ” ማለት በአንድ የዕዕዳ ስብስብ ውስጥ የታወቀ የመጨረሻ ዝቅተኛ ረጃ ያለው የዕዕዳ ክፍል ሆኖ፦

- 8/ “Genotype” means the genetic constitution or genetic make up of a particular plant;
- 9/ “holder” means a person to whom a plant breeder’s right has been granted by the Ministry;
- 10/ “multiline” means an assemblage of individual breeding lines in a stated proportion to breed varieties;
- 11/ “plant” means a living organism excluding the animal kingdom and micro organisms that are capable of reproduction;
- 12/ “protected variety” means a new plant variety that is protected by a plant breeder’s right granted by the Ministry;
- 13/ “seed” means true botanical seed, bulbs, tubers, cuttings, rhizomes, roots, seedlings or any other plant propagating material intended for planting;
- 14/ “sell” means advertisement, marketing, import and export of plant seeds, convey and includes granting a license to other persons to sell plant seeds pursuant to this Proclamation;
- 15/ “small holder farmer or pastoral community” means a farmer or pastoral community who is officially granted a certificate of possession of land not more than 10 hectares and engaged in agricultural development using predominantly his own and family labor and his lively hood is predominately dependent on agriculture;
- 16/ “variety” means a plant grouping within a single botanical taxonomy of the lowest known rank, which can be:

ሀ) ከአንድ ከታወቀ ጄኖታይፕ ወይም ከብዙ ጄኖታይፖች ጥምረት በሚመነጨ ባህርያት መታየት የሚገለጽ፤

ለ) ካሉት ባህርያት መካከል ቢያንስ በአንዱ ከሌሎች ማናቸውም የዕዕቅ ስብስቦች የሚለይ፤ እና

ሐ) ባህርያቱን ሳይቀይር መባት በመቻሉ ምክንያት እንደ አንድ ዓይነት ሊወሰድ የሚችል፤

የዕዕቅ ስብስብ ነው፤

፲፯/ “ሚኒስቴር” ማለት የእርሻና ተፈጥሮ ሀብት ሚኒስቴር ነው፤

፲፰/ “ሰው” ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፤

፲፱/ ማንኛውም በወንድ ጾታ የተገለጸው ሴትንም ያካትታል።

፫. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ ሚኒስቴሩ በመመሪያ እንዳይፈጸም ባቸው ከሚወስናቸው የዕዕቅ ጅነት እና ዓይነት ምች በስተቀር በሁሉም የዕዕቅ ቤተሰቦችና ዓይነት ምች ላይ በመላው አገሪቱ ውስጥ ተፈጻሚ ይሆናል።

ክፍል ሁለት
የዕዕቅ አዳቃይ መብቶች

፬. የዕዕቅ ዝርያ ጥበቃ ለማግኘት ማሟላት ያለበት መስፈርት

፩/ የዕዕቅ ዝርያ ለጥበቃ ብቁ የሚሆነው፦

ሀ) ማመልከቻ በሚቀርብበት ወቅት በአንድ ወይም ከዚያ በላይ በሆኑ በጭጭ በሚታዩ ባህርያት ከዚህ በፊት ከሚታወቁ ሌሎች ዝርያዎች የተለየ ስለመሆኑ በተለምዶ የሚታወቅ፤

ለ) በእውን ዘር ወይም ያለ እውን ዘር የሚባሉትን የተለዩ ባህርያትን ለሚመለከት በበቂ ሁኔታ ወጥነት ያለው፤

a) defined by the expression of the characteristics resulting from a given genotype or combination of genotypes;

b) distinguished from any other plant grouping by the expression of at least one of said characteristics; and

c) considered as a unit with regard to its suitability for being propagated unchanged;

17/ “Ministry” means the Ministry of Agriculture and Natural Resource;

18/ “person” means a natural or juridical person;

19/ any expression in the masculine gender includes the feminine.

3. Scope of Application

This Proclamation shall apply to all genera and species of plants throughout the country, except those genera and species of plants excluded by the directives of the Ministry.

PART TWO
PLANT BREEDER'S RIGHTS

4. Criteria for Protection of Plant Variety

1/ A plant variety shall be eligible for protection, when:

a) distinct in one or more identifiable characteristics from any other variety, the existence of which is a matter of common knowledge at the date of application;

b) uniform with regard to its particular features of sexual reproduction or vegetative propagation, sufficiently homogenous or a well-defined multiline;

ሐ) ከተ ጋጋሚ ማ ባትና ማባዛት ዑ ት በኋላ የተለየ ባህርያቱን ሳል ውጥ ይዞ የሚቆይ፤ እና

መ) ማመልከቻ ከቀረበበት ቀን በፊት ዝርያው አዲስ የሆነና ዘሩ ወይም ቁ ሰበሰበው የዝርያው ምርት በኢትዮጵያ ግዛት ከአንድ ዓመት ለ በለጠ ጊዜ በንግድ ገበያ ላይ ያልዋለ፣ ወይም ከአት የጵያ ውጪ ከሆነ የዛፍ ወይም የወይን ዝርያ ሆነ ከስድስት ዓመት ለ በለጠ ወይም ሌ ሎች ዝርያዎች ከሆኑ ከአ ት ዓመት ለ በለጠ ጊዜ በንግድ ገበያ ላይ ያልዋለ፣

ሲሆን ነው።

፪/ ይህ አዋጅ በጸናሱ ቀን በንግድ ግብይት ላይ የሚገኙ ዝርያዎች በዛ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (መ) መሠረት ለጥበቃ ብቁ የሚ ሆኑት፦

ሀ) አዋጁ ከጸናበት ቀን ጀምሮ በሚታሰብ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ማመልከቻ ሲቀርብ፤ እና

ለ) በዚህ አዋጅ በአንቀጽ ፲መ ሠረት የዕዕዥ የአዳቃይ መብት በዕዕዥ አዳቃዮች መ ብት መዝገብ ውስጥ መዘገብ። ይሆናል።

፫/ ሚኒስቴሩ የአርሶ አ ር ወይም የከፊል አርብቶ አ ር ዝርያዎች የዕዕዥ አዳቃዮች መብት ማግኘት እንዲችሉ ቀለል ያለ የተለየ፣ ወጥኑ ያለው እና ከቦታ ቦታ ሊቀያየር የማይችል የዝርያ ባህሪ መስፈርቶችን በመመሪያ ያውጣል ።

፬/ ሚኒስቴሩ አቻ የሙከ ዘዴ ከሚከተሉ አገሮች ለተገኘ ተመሳሳይ ዝርያ የተረ ገ ቁ ለየ፣ ወጥነት ያለው እና ከቦታ ቦታ ሊቀያየር የማይችል የዝርያ ባህሪ ሙከ ው ት ዕውቅና ሊሰጥ ሹ ላል፣

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)(መ) ቁ ጠቀሰው ቢኖርም ሚኒስቴሩ ለአገሪቷ ብሔ ዊ ጥቅም ያስገኛል ብሎ ካመነበት ከዚህ በፊት በውጭ አገር

c) stable in its distinctive characteristics after repeated reproduction or multiplication cycles; and

d) New, in that, prior to the date of application, the seed or harvested material had not been available on the commercial marketing for more than one year in the territory of Ethiopia; or more than six years for varieties of trees or vines, or more than four years for any other species in the territory of any other state;

2/ The variety available on the commercial market on the effective date this Proclamation shall be eligible for protection pursuant of sub-article (1) (d) of this Article when:

a) application is lodged within one year from the entry into force of this Proclamation; and

b) the breeder's right is entered in the register of Plant breeders' right as provided under Article 10 of this Proclamation.

3/ The Ministry shall prescribe less stringent distinctness, uniformity and stability requirements for the eligibility of farmer or pastoral community' varieties for plant breeders' right by ministerial directive.

4/ The Ministry may recognize the distinctness, uniformity and stability results obtained for the same variety in other countries recognized as having equivalent testing procedures.

5/ Not withstanding sub-article (1) (d) of this Article, the Ministry may allow the registration of plant breeder's right already

የተመዘገበን የዕድሜት አዳቃይ መብት ተቀብሎ በዕድሜት አዳቃዮች መብት መዝገብ ውስጥ እንዲመዘገብ ሊፈቅድ ይችላል፤ ሆኖም ግን የዕድሜት አዳቃዮች መብት የቆይታ ጊዜ የሚሰላው በውጪ አገር ለመጀመሪያ ጊዜ መብቱ ከተመዘገበበት ቀን ጀምሮ ይሆናል።

፮. የዕድሜት አዳቃይ መብት ወሰን

፩/ በዚህ አዋጅ ከክልላዊ ነፃ ስምንት ስለገ ሹ የተነገጉት እን ተጠበቁ ሆነው የዕድሜት አዳቃይ መብት ባለቤት መብቱ የተጠበቀ ዝርያን ዝር እና የዝር አክላ ፦

- ሀ) መሸጥ ወይም ሌሎች ሰዎች እንዲሸጡ ፈቃድ የመስጠት፤ እና
- ለ) የማባዛት ወይም ሌሎች ሰዎች ለ ገበያ እንዲያባዙ ፈቃድ የመስጠት ፣ ብቸኛ መብት ይኖረዋል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ቁ ነገገው መብት በሚከተሉት ላይም ተግባ ዊ ጆ ያል፦

- ሀ) ዝርያው በዋናነት ጥበቃ ክ ረ ገለት ሌ ላ ዝርያ የተገኘ ሆኖ ነገር ግን ዝርያው የተገኘበት ዝርያ ሱ በዋናነት ጥበቃ ከተረ ገለት ሌ ላ ዝርያ ቁ ገኘ ይሆነ እንሆ ነ፤
- ለ) ጥበቃ ከተረ ገለት ዝርያ ግልጽ የሆነ ልዩነት የሌላቸው ዝርያዎች፤ እና
- ሐ) ዝርያዎቹን ለማምረት የተጠበቀውን ዝርያ በተ ጋጋሚ መጠቀም የሚያስፈልጉ ዝርያዎች ላይ ተግባ ዊ ይሆናል ።

፫/ አዳቃዩ የተሻሻለ ዝርያውን ያህ ጸገው የአርሶ አ ሮች ወይም የክፍል አርሶ አ ሮ ች ዝርያ ዱር በቀል ዕድሜት፤ እና ሌ ሎች ዝርያዎች ን እና የማህበረሰብ እውቀትን ተጠቅሞ ከሆነ የዕድሜት አዳቃይ መብት የሚሰጠው እና ተግባ ዊ የሚሆነው በሀገሪቷ የብዝሃ ህይወት ሃብትና የግ ህበረሰብ ዕውቀት አርክቦትና የማህበረሰብ መ ብቶች ህ ግ በሚፈቅ ው መሠረት ሲሆን፤ ይኸው ፦

registered abroad, where such registration is deemed to be in Ethiopia’s national interest; provided, however, that the duration of the right shall be calculated from the date the right was first registered in the foreign country.

5. Scope of Plant Breeders’ Right

1/ Subject to the exemptions and restrictions provided for in this Proclamation, a plant breeder’s right gives the holder the exclusive right to:

- a) sell or give permission to other persons to sell and
- b) produce or give permission to other persons to produce for market, the protected seed or the propagating material of the protected variety.

2/ The provisions of sub-article (1) of this Article shall also apply in respect of:

- a) varieties which are essentially derived varieties of a protected variety where this protected variety is not itself an essentially derived variety;
- b) varieties that are not clearly distinguishable from the protected variety; and
- c) varieties whose productions require the repeated use of the protected variety.

3/ Where an improved variety is developed using material from a farmers’ or pastoral communities’ variety, wild relatives of crop plant and other varieties and community knowledge a plant breeder’s right may only be granted and exercised if the breeder has, in accordance with prevailing national laws on access and benefit-sharing of biodiversity of the country:

ሀ)ዝርያውን እና ከዝርያው ጋር የተያያዘ ፅውቀትን ለመጠቀም ቅድሚያ ይሁንታ ሲኖር፤ እና

ለ) የጋ ጥቅምን የሚያስጠብቅ ምንትላ ይ የተረ ሰ ሲሆን፤

ነው።

፩/ የመንግሥት የምርምር ተቋሞች የመብቱ ባለቤት ሲሆኑ ሚኒስቴሩ በመመሪያ ለሚያውቁት መስፈርቶች መሠረት የሚሰጠው ፈቃድ የሕዝብ ሀብት መሆኑን የሚያንፀባርቅ መሆን አለበት።

፪/ በዚህ አዋጅ መሠረት የሚሰጥ ማንኛውም የዕዕዋት አዳቃይ መብትም ስክር ወረቀት እና ሌሎች አገልግሎቶች በሚኒስቴሩ ርዕሰ ክር ሴት በሚወጣው ንብ መሠረት ተገቢው የአገልግሎት ክፍያ የሚፈጸምባቸው እናሌ ሎች ዝርዝር መስፈርቶች የሚኖሩት ይሆናል።

፮. የዕዕዋት አዳቃይ መብት ተፈጻሚ የማይሆንባቸው

የዕዕዋት አዳቃይ መብት በሚከተሉት ዝርያዎች ላይ ተፈጻሚ አይሆንም፦

፩/ በግል ለሚመረትና ለንግድ አገልግሎት በማይውል ዝርያ፤

፪/ ለመከ ፣ ለምርምር ወይም ለ ትምህርት አገልግሎት በሚውል ዝርያ፤ ወይም

፫ ሌላ ዝርያን ለማዳቀል በሚውል ዝርያ።

፯. የአርሶ አ ሮች ወይም የከፊል የአርብቶ አ ሮች መብት

በዚህ አዋጅ ሌሎች ድንጋጌዎች ቢኖሩ ም ጥበቃ የተረ ገላቸው ዝርያዎችን በተመለከተ የሚከተሉት የአርሶ አ ሮ ወይም የከፊል አርብቶ አ ሮ መ ብቶች የተጠበቁና እውቅና ያገኙ ገቢ ውጥ

፩/ አነስተኛ ይዞታ ያለው አፊ አ ሮ ወይም ከፊል አርብቶ አ ሮ ያመረተውን ማንኛውንም ዝርያም ርት ለዘርነት የማስቀመጥ፣ የመጠቀም፣ የመለዋወጥ እና ከንግድ ግብይት ውጭ የመሸጥ መብት፤

a)obtained prior informed consent on the use of that material and the associated knowledge; and

b)concluded a benefit sharing agreement on mutually agreed terms.

4/ Where a public research institute is the holder of a plant breeder’s right, the Ministry may require the licensing terms to reflect the public-good nature of the right in accordance with parameters set forth by the Ministry.

5/ Any certificate of breeder’s right issued under this Proclamation and other related services may be subject to a payment of fee and such other requirements as may specify in the regulation to be issued.

6. Exemptions to Plant Breeder's Right

The following varieties do not confer plant breeder’s right:

1/ privately or for non-commercial purposes;

2/ for experimental, research or educational purposes; or

3/ for the purpose of breeding other varieties.

7. Farmers’ or pastoral communities’ Right

Notwithstanding any other provisions this Proclamation, the following farmer’s or pastoral community’s rights on protected variety shall be recognized and protected:

1/ small holder farmers or pastoral community shall have the right to save, use, exchange and sell farm-saved seed of any variety on the non-commercial marketing;

፪/ ማንኛውም አርሶ አ ር ወይም ከፊል አርሶ አ ር ያመረተውን ዘር በቀጥታ ለኑሮው የሚ ግፉ የምግብ ሰብልንና ሌላ ዓይነት ዘርን የግ ስቀመጥ እና የመጠቀም መብት።

2/ any farmer or pastoral community shall have the right to save and use farm-saved seed of any variety of food crops and other species that directly supporting his livelihoods.

፳. በዕዕዋት አዳቃይ መብት ላይ ስለተጣሉ ገ ሰች፤

8. Restrictions on Plant Breeder's Right

፩/ ለሕዝብ ጥቅም አስፈላጊ ሆኖ ጭ ገኘ ጊዜ በሚከተሉት ም ክንያቶች ሚ ኒቱ ፋ በዕዕዋት አዳቃይ መብት አጠቃላይ ላ ይ ገ ብ ሊ ጥል ጁ ላል፦

1/ The Ministry may, when public interest requires due to the following grounds, put restrictions on the exercise of a plant breeder's right where:

ሀ) የዕዕዋት አዳቃይ መብት የተሰጠው ማንኛውም ሰ ው ጭ ጠበቀውን ዝርያ ዘር የሚፈልጉ የተጠቃሚዎችን ፍላጎት ማ ሟላት ካልቻለ ወይም ለ ማሟላት ፈቃ ማ ካልሆነ፤

a) the right holder of a protected seed variety is unable or unwilling to meet the demand for seed of a particular protected variety; or

ለ) የዕዕዋት አዳቃይ መብት ሲ ተገበር በምግብ ዋስትና፣ በሕዝብ ና፣ በብዝሃዬ ይወት፣ በአካባቢ ላይ ወይም በሌሎች የሕዝብ ጥቅም በሆኑ ጉዳዮች ላይ ጉዳት የሚያ ርስመ ሆኑን በዚህ ጉዳይ ላይ ከሚመለከተው አግባብ ሆኖ ያለው አካል ጋር በመመካከር የተወሰነ ከሆነ።

b) the exercise of the right is likely to adversely affect food security, public health, biological diversity, the environment or other matters of public interest, as determined in consultation with the competent authorities on such matters.

፪/ በዕዕዋት አዳቃይ መብት ላ ይ ገ ብ ሊ ጣል የሚችለው ሚኒስቴሩ በሚያወጣው መ መሪያ በተገለጸው ሁኔታና መጠን መ ሠረት ሆ ኖ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ሀ) የተጠቀሱት ሲሻሻሉ ገ ቡ መነሳት አለበት።

2/ The restriction on plant breeder's right shall only be limited to the conditions and extents specified in the directives of the Ministry; and shall be lifted as soon as conditions stated in this article sub article 1(a) are improved.

፫/ ማኒስቴሩ በዕዕዋት አዳቃይ መብት አጠቃላይ ላይ ገ ብ ለማድረግ ሲወሰን፦

3/ When the Ministry decides to put restrictions on the exercise of a plant breeder's right, it shall:

ሀ) የተጣሉ ገ ሰችን ዝርዝር በመግለጽ የውሳኔውን ግልባጭ ለባለመብቱ መስጠት ፤

a) give to the right holder the copy of the decision specifying the particulars of the restrictions;

ለ) ገ ብ ስለመጣሉ ለሕዝብ ማሳወቅ፤ እና

b) notify the restriction to the public at large; and

ሐ) በዚ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1(ሀ) መ ሠረት ገ ብ በመጣሉ ላ ባለመብቱ የሚከፈ ውን ካ መወሰን፤ አለበት።

c) determine the compensation to be paid to the right holder based on this article sub article 1(a).

፱. የግዴታ ፈቃድ

፩/ በዚህ አዋጅ በአንቀጽ (፰) የተ ነገገው እን ተጠበቀ ሆኖ፣ የሕዝብን ጥቅም ለመጠበቅ ሲባል ፍላጎት ያለው ማንኛውም ሰው ሲያመለክት ሚ ኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት የግዴታ ፈቃድ ሊሰጥ ጅ ላል።

፪/ ሚኒስቴሩ የግዴታ ፈቃድ ሊሰጥ የሚ ችለው፦

ሀ) ባለሙብቱ የተጠበቀውን ዝርያ ዘርሰ ጠቅላላው ሕዝብ ፍላጎት በሚበቃ መጠን የግ ያመርትና ለሽያጭ የማያቀርብ ከሆነና ሌ ሎች ሰ ዎች የተጠበቀ ዝርያውን ዘር እንዲያወ ርቱና እንዲሸጡ ፈቃድ የከለከለ እንሆ ነ ወይም ፈቃድ ለመስጠት ፈቃ ኛ ሳይሆን የቀረ እን ሆነ፤ ወይም

ለ) በብሔ ዊ ረጃ የምግብ ዋስትና ወይም የሕዝብን ንነት ለ ማረጋገጥ አስፈ ጊ ሆ ኖ ሲ ገኝ፤

ቆ ነው።

፫/ የግዴታ ፈቃድ የተሰጠው ሰው ለ ባለሙብቱ ሊከፍል የሚገባው የክፍያ መ ጠን፣ የግዴታ ፈቃዱ ጸንቶ የሚቆይበት ጊዜ እና ሌሎች ዝርዝር ጉዳዮች በ ንብ ይወሰናል።

፬/ የግዴታ ፈቃድ የተሰጠው ሰ ው የቁ መብቱ ፈቃድ ያስፈልጋቸው የነበሩ ማ ናቸውንም ተግባሮች ለ ማከናወን ባለሙብቱ የሚኖረውን ያህል መብት እና ተጠያቂነት ይኖረዋል፤ ይህም ሲ ረግ በሚኒስትሩ እውቅና ይሆናል።

፭/ የግዴታ ፈቃድ መሰጠቱ ባለሙብቱ ዝርያውን ከመጠቀም ወይም ሌሎች ሰዎች እንዲጠቀሙ በት ፈቃድ ከመስጠት አያግ ለም ።

፮/ ሚኒስቴሩ ከሚከተሉት በአንዱ ም ክንዳ የግዴታ ፈቃዱን ሊሰርዝ ወይም ሊያቋርጥ ጅ ላል፦

9. Compulsory Licensing

1/ Without prejudice to the provisions of Article (8) of this Proclamation, the Ministry may, to safeguard public interest, grant a compulsory license upon application by any interested person.

2/ The Ministry may grant a compulsory license only if:

- a) the holder is not producing and selling the seed of the protected variety in sufficient amount to meet the needs of the general public and has refused to license other persons to produce and sell the seed of the protected variety or is not willing to give such license under reasonable terms; or
- b) it is necessary to ensure only national food security or public health.

3/ The amount of remuneration to be paid by the compulsory licensee to the right holder, the validity period of the compulsory license and other conditions necessary shall be determined by Regulation to be issued.

4/ A person to whom a compulsory license is granted shall have corresponding right and accountability to perform any activity for which the authorization of the holder would have been required; this shall be performed with the knowledge of the ministry.

5/ The granting of compulsory licensing shall not preclude the holder from using the variety or to grant a license to others.

6/ The Ministry may cancel or terminate the compulsory license on one of the following grounds:

- ሀ) የግዴታ ፈቃድ የተሰጠበት ም ክንዳ አስፈላጊነት ያበቃ ወይም ሊቀጥል የማይችል ሲሆን ወይም ፤
- ለ) ባለፈቃድ በተሰጠው ፈቃድ መሠረት ሥ ውን በተገቢው የጊዜ ገ ብ ውስጥ ካልጀመረ ወይም ለመጠቀም በቂ ዝግጅት ካላ ረ ገ ወይም ፤
- ሐ) በዛ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መ ሠረት ማኒስቴሩ በሚወጣው ንብ ውስጥ የተመለከቱ ግዴታዎች ያልተከበሩ እንሆ ነ፤

ነው።

፲. የዕዕዋት አዳቃይ መብት ስለሚቆይበት ዘመን

የዕዕዋት አዳቃይ መብት ጥበቃ ም ን መ ቆጠር የሚጀምረው የዕዕዋት የአዳቃይ መብት ከተሰጠበት ዕለት አንስቶሲ ሆን ዓመታዊ ሰብሎችን ጡ መለከተ ለ፳ ዓመት፤ ዛፎችን፤ የወይን ተክሎችን ወይም ሌሎች ቋሚ ተ ክሎችን በተመለከተ ለ ፳፮ ዓመት ይሆናል።

፲፩. የዕዕዋት አዳቃይ መብት ለማግኘት ብቁ ስለመሆን

፩/ ማንኛውም የዕዕዋት አዳቃይ ኢትዮጵያዊ ይሁን የውጭ ሀገር ዜጋ፣ ነዋሪነቱ ኢትዮጵያ ውስጥ ቢሆንም ባይሆንም፣ ዝርያው አታ የጵያ ውስጥ ይሁን ውጭ ሀገር የተዳቀለ አዲስ ላ ዳቀለው የዕዕዋት ዝርያ የዕዕዋት አዳቃይ መ ብት እንዲሰጠው ሊያመለክት ጅኝ ላል።

፪/ የአርሶ አ ሮች ወይም የክፊል አርብቶ አ ሮ ች የዕዕዋት ዝርያን በተመለከተ ዝርያውን ያበለጸገውን ማህበረሰብ የሚወክል ማንኛውም ሰው ለማህበረሰቡ የዕዕዋት አዳቃይ መ ብት እንዲሰጠው ሊያመለክት ጅኝ ላል።

፫/ ሁለት ወይም ከሁለት በላይ የሆኑ ሰዎች የዕዕዋት ዝርያውን በጋ ያዳቀሉ እን ሆነ የጋ አዳቃዮች መብት ይሰጣቸዋል፤ ሆኖም ግን የጋ መብት ካላቸው ሰዎች ውስጥ አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ሰዎች የዕዕዋት የአዳቃዮች መብት በተናጠል ግኘት የሚችሉት ዝርያውን በጋ ካበለጹት ሰ ዎች ፈቃድ እንዲሰጣቸው መስማማታቸውን የሚያስረዳ ሰ ነድ ጂ ጋጋጭ በተረጋገጠ ጽሑፍ ሲያረጋገጥ ይሆናል።

- a) if the reasons for granting compulsory license no longer exist or are unlikely to persist or;
- b) if the licensee has neither begun to exploit the license nor made serious preparations to do so within a reasonable time frame or;
- c) if the conditions stipulated under issue regulation pursuant to sub-article (3) of this Article are not respected.

10. Duration of Plant Breeder's Right

The protection of plant breeder's right shall commence from the date of the grant of the breeder's right; and shall be for 20 years in the case of annual crops; and 25 years in the case of trees, vines and other perennial plants.

11. Eligibility for Plant Breeder's Right

1/ Any plant breeder's whether he is an Ethiopian or a foreign national, or resident in Ethiopia or elsewhere, may apply for a plant breeder's right in respect of a new plant variety that is either bred locally or abroad.

2/ Any person representing the community that developed the variety, in the case of farmers' or pastoral communities' varieties, may apply for the community to obtain plant breeder's right.

3/ Where two or more persons breed a variety together they shall have right to secure joint holders right; provided, however, that anyone or more than one joint owner may apply and obtain a separate plant breeder's right if the remaining eligible joint owners have given their consent in written document authenticated by a notary.

፬/ አዳቃዩ የመንግሥት ወይም የግል ተቋም በሆነ ጊዜ የዕዕዋት አዳቃይ መብቱ በድርጅቱ ስም ይሰጣል።

፭/ አንድን የዕዕዋት ዝርያ ሁለት ወይም ከሁለት በላይ የሆኑ ሰዎች ለየብቻቸው ጡ ናጠል ያዳቀሉ እን ሆነ የዕዕዋት የአዳቃይ መ ብት የሚሰጠው በመጀመሪያ ማመልከቻ ለሚኒስቴ ሩ ላቀረበው ሰው ይሆናል።

፲፪. የዝርያ ስያሜ አጠቃቀም

፩/ ማንኛውም በኢትዮጵያ ግዛት የሚኖር ሰ ው የተጠበቀ ዝርያን ዘር ለንግድ የሂ ሸጥ ከሆነ የተጠበቀውን ዝርያ ስያሜ መጠቀም አለበት።

፪/ የዝርያ ስያሜው በጽሁፍ ጥቅም ላ ይ በሚውልበት ወቅት ስያሜው በግልጽ የሚለይና የሚነበብ እንዲሁም ስያሜው ከንግድም ልክት፣ ከንግድ ስም ወይም ተመሳሳይም ልክቶች ጋር የሚገናኝ በሆነ ጊዜ በግልጽ ተለይቶል ታወቅ የሚችል መሆን አለበት።

፲፫/ በዝርያ ስያሜ አጠቃቀም ላይ ስለተጣሉ ገ ቦች

፩/ ለዕዕዋት አዳቃይ የሚሰጠው ቁ ጠበቀ ዝርያ ስያሜ ከተመዘገቡ ተመሳሳይ ከ ሆ ኑ ዝርያ ዓይነቶች ጋር አንድ ዓይነት ወይም ከሌላ ዝርያ ስያሜ ጋር የሚያ ናግር መሆን የለበትም።

፪/ በተመዘገበ ዝርያ ስያሜ የተጠበቀ መ ብት ዝርያውን በተመለከተ የመብት ጥበቃ ጊዜው ያለፈ ቢሆንም እንኳ የዝርያውን ስያሜ በነጻዳ ከመጠቀም የሚከለክል አይሆንም።

፫/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፪(፩) መ ሠረት የተጠበቀውን ዝርያ ስያሜ እንዲጠቀም ግዴታ የነበረበት ሰው ቀ ም ብሎ በተመዘገበ መ ብት ምክንያት የዝርያውን ስያሜ እንዳይጠቀምበት የተከለከለ እን ሆነ ሚኒስቴ ሩ አዳቃዩን ሌ ላ ስያሜ እንዲያቀርብ መጠየቅ አለበት። ዐ ም ቀ ም ብለው የተሰጡ የሶስተኛ ወገኖች መ ብት ላይ ጉዳት ማድረስ አይኖርሉ ም።

4/ Where the breeder is a public or private institution, the plant breeder’s right shall be granted in the name of the institution.

5/ Where two or more persons breed a variety independently from the other, the first to file an application with the Ministry shall be granted the plant breeder’s right.

12. Use of Variety Denomination

1/ Any person who, within the territory of Ethiopia, sells seed of a protected variety on the commercial marketing shall use the denomination of such variety.

2/ Where the variety denomination is used in writing, it shall readily be distinguishable and clearly legible; and if the denomination is associated with a trademark, trade name or similar indication it shall easily be recognizable as such.

13. Restrictions on the Use of Variety Denominations

1/ The variety denomination given to plant breeders as protected plant variety shall not, be similar another variety of the same botanical species or confuse with denomination of other protected variety.

2/ No rights in the designation registered as the denomination of the variety shall hamper the free use of the denomination in connection with the variety, even after the expiry of the breeder’s right.

3/ If a person who has obligation to use the denomination of protected variety registered pursuant to Article 12(1) of this Proclamation is forbidden not to use the denomination of variety due to prior rights registered, the Ministry shall require the breeder to submit another denomination for the variety which may not affect third parties right.

ከፍል ሦስት

የዕዕዋት አዳቃይ መብት አስተዳ ር

፲፬/ የሚኒስቴሩ ኃላፊነት

የዕዕዋት ዝርያ አዳቃዮች መብትን አቅጦ ልክቶ ሚኒስቴሩ የሚከተሉት ኃላፊነቶች ይኖሩታል፦

፩/ የዕዕዋት ዝርያ መብትን ለማስጠበቅ የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን ይቀበላል፤ መርምሮ ውሳኔ ይሰጣል፤ የዕዕዋት አዳቃይ መብትን በተመለከተ ያስተዳድራል ፤

፪/ የዕዕዋት ዝርያ መብትን የማስተዳ ርና የዕጩ ዝርያዎችን ከሌላው የተለየ፣ ወጥነት ያለውና ሊቀያየር የማይችል የዝርያ ቁ ሪ ሙ ከ ያካሄዳል ፤

፫/ በዚህ አዋጅ በአንቀጽ ፬ (፬) መሠረት ማመልከቻቸው በቀጥታ ተቀባይነት የሚያገኙ ከሌላው የተለየ፣ ወጥነት ያለው እናሊ ቀያየር የማይችል የዝርያ ባህሪ ሙ ከ የተሠ ባቸውን ሀገ ትን ስም ዝርዝር ይይዛል ፤

፬/ በዚህ አዋጅ አንቀጽ (፳) መሠረት የተጠበቁ ዝርያዎችን መዝገብ ይይዛል ፤

፭/ በዚህ አዋጅ በአንቀጽ (፳፯) መሠረት ሕ ግ በመተላለፍ የቀረቡ ጥቆማዎችን ያጣል ፤ ይመረምራል ፤ አግባብ ባለው ህ ግ ተ ጠያቂ እንዲሆን ያ ረጋል፤

፲፭. ስለማመልከቻ አቀ ረረብ

፩/ ለአዲስ የዕዕዋት ዝርያ የዕዕዋት አዳቃይ መብት እንዲሰጠው የሚፈልግ ማንኛውም አዳቃይ ማመልከቻውን ለሚኒስቴሩ በጽኑ ፍ ማ ቅረብ ይኖርበታል። ማመልከቻውም የሚቀርብ፣ የሚመረመርበት እና ውሳኔ የሚሰጥበት ዝርዝር ሁኔታና ሥርዓት ሚኒስቴሩ ለሚ ያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

PART THREE

ADMINISTRATION OF PLANT BREEDER'S RIGHT

14. Responsibility of the Ministry

The Ministry shall have the following responsibilities with respect to plant breeder's right:

1/ receive, examine and give decision on the submitted application and administer the plant breeder's right;

2/ administer plant breeder's right and conduct candidate varieties distinctness, uniformity and stability testing;

3/ maintain the list of countries from which plant breeder's right varieties distinctness, uniformity and stability testing shall directly be accepted in the application process pursuant to Article 4(4) this Proclamation;

4/ maintain the Register of Plant breeder's right in accordance with Article (20) of these proclamation;

5/ verify and investigate allegations of infringement in accordance with Article (27) of these proclamation and make accountable based on available national law.

15. Application Procedure

1/ Any breeder wishing to obtain a plant breeder's right in respect of a new plant variety shall present a written application to the Ministry. The detail conditions and procedure in accordance with which applications shall be lodged, examined and decided shall be specified in the directive to be issue by the Ministry.

፪/ ማንኛውም አመልካች ማመልከቻውን ሲያቀርብ በቃለ መሐላ አስ ግፎ እና ጋፊ መረጃዎችን በማያያዝ የሚከተሉትን ሁኔታዎች በሚገልጽ መልኩ ማቅረብ አለበት፦

ሀ) ዝርያውን ለማበልጸግ ወይም ለ ማዳቀል በዋናነት የተጠቀመበትን የብዝሃ ይፀ ሀብት ምንጭ፤

ለ) ዝርያውን ለማዳቀል ወይም ለማበልጸግ የተጠቀመበትን ብዝሃ-ህይወት ወይም የአ ቢ ዘር በሕጋዊ መንገድ መ ገኘቱን፣ እን ጉዳዩ በዘ አዋጅ አንቀጽ ፭ (፫) መሠረት ጥቅምን ለመካፈል የተ ረገ ቅድመ ስምምነት መኖሩን፣ እና

ሐ) ዝርያው የ ህንጻት ሕይወት አዋጅ ቁጥር ፳፻፶፭/፪ሺ፩ ን የማይጻረር እና ሕግ ልካቹ ሁሉንም አስፈላጊ ዕውቅና ዘገ መለከተው አካል ያገኘና ሌሎች ሕጎች የጊ ጠይቁትን መስፈርቶች ያሟላ መሆን አለበት።

፲፮. ቅድመ ውሳኔ እና ጊዜያዊ የመብት ጥበቃ ስለመስጠ

፩/ ሚኒስቴሩ የዕዕዋት አዳቃይ መብት ማ መልክቻ በተቀበለ በ፲፬ ቀን ውስጥ በዘ አዋጅ መ ሠረት መሉ ፍተሻ ለማድረግ ማመልከቻው ብቁ መሆኑን በማረጋገጥ ቅድመ ውሳኔ ይሰጣል።

፪/ በዘ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተሰጠው ቅድመ ውሳኔ አዎንታዊ ከ ነ ከውሳኔው ቀን ጀምሮ ማመልከቻው በመጨረሻ ተ ቀባይ ያ እስኪያገኝ ወይም ውድቅ እስኪሆን ሆን ጊዜ ያረ ስ ጊዜያዊ የዕዕዋት አዳቃይ መብት ይ ጠዋል።

፫/ በዘ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተሰጠው ቅድመ ውሳኔ አሉታዊ ከሆነ ማመልከቻው ውድቅ ተ ርኅ ለአመልካቹ በተገለጸው የጊዜ ገ ብ እንዲያውቀው ይ ረጋል።

2/ Every applicant shall submit a sworn affidavit, together with supporting documentation, declaring the following conditions:

a) the origin or source of the genetic resources used to breed or develop the variety;

b) that the genetic or breeder seed used in breeding or developing the variety was lawfully acquired and, where applicable, in compliance with the requirements of prior informed consent and benefit sharing as provided under Article 5(3) of this Proclamation; and

c) that the variety does not contradict to National Bio-safety Proclamation No. 655/2009, or that the applicant has obtained all necessary authorization from the competent authority and complied with all other applicable legal requirements.

16. Preliminary Determinations and Provisional Protection

1/ The Ministry shall, within 14 days of receiving an application for a plant breeder's right, make a preliminary determination as to whether it merits a full examination under this Proclamation.

2/ If a positive preliminary determination is passed pursuant to sub-article (1) of this Article, a provisional plant breeder's right shall be granted as of the date of such determination until final decision is give either in the form of granting of the right or rejection of the application.

3/ The application shall be rejected and the applicant shall be notified in the specified time if the preliminary determination passed pursuant to sub-article (1) of this Article is negative.

፲፯. የተቃዋሞ ጥሪ ማስታወቂያ ስለማውጣት

፩/ ሚኒስቴሩ የዕዕዋት አዳቃይ መብት ለ ማግኘት የሚቀርብ ማመልከቻን፦

- ሀ) የአመልካቹን ማንነት፣ አድራሻ
- ለ) የአዳቃይ መብት ለ ማግኘት የተጠየቀበት ዕጽዋት ዘር ዝርዝር መግለጫ፣

በማካተት ቃዋሚ ካለ እንዲቀርብ በጽኑ ልካቹ ወጪ የተቃዋሞ ጥሪ ማስታወቂያ ሰፊ ስርጭት ባለው የመገናኛ ዘዴ ለሕዝብ መገለጽ እ በት።

፪/ ለአመልካቹ የዕዕዋት አዳቃይ መብት ቢሰጥ በህዝብ ጥቅም ላይ ጉዳት ይ ርሳል ወይም ዝርያው የዕዕዋት አዳቃይ መብትን ለ ማስጠበቅ የሚያስፈልጉ መስፈርቶችን አያሟላም ወይም አመልካቹ ለ ማመልከት መ ብት የለውም ብሎ የሚያምን ማንኛውም ሰው በማስታወቂያው በተገለጸው የጊዜ ገ ብ ውስጥ መ ቃጭን ያውን ለሚኒስቴሩ ማቅረብ ይችላል።

፫/ መቃወሚያው ላይ ምርመራ የሚ ረ ግበትና ውሳኔ የሚሰጥበት ዝርዝር ሁኔታ ሚ ኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል።

፲፰. የዕዕዋት አዳቃይ መብት ስለመስጠት

፩/ ሚኒስቴሩ የሚከተሉት ሁኔታዎች መ ሟላታቸውን ሲያረጋግጥ የዕዕዋት አዳቃይ መ ብት ይሰጣል፦

- ሀ) በዚህ አዋጅ በአንቀጽ (፬)፣ (፲፩) እና (፲፭) የተጠቀሱት መስፈርቶች፣ ብቁነት እና ለማመልከት የሚያስፈልጉ ሁኔታዎች የተሟሉ እንሆ ኑ፤
- ለ) በዚህ አዋጅ በተ ነገገው መ ሠረት የዕዕዋት አዳቃይ መብት ለ አመልካቹ እንዳይሰጥ የሚያስከለክል ምክንያት የሌለ እንሆ ኑ፤

17. Publication of Notice for call of Opposition

1/ The Ministry shall, by the expense of the applicant, notice for call of opposition to the application of plant breeder’s right in a mass media having wider circulation containing the following information:

- a) the applicants name and address;
- b) detail information of variety for which plant breeder’s right is sought.

2/ Where an application is submitted for a plant breeder’s right, Any person who considers that the granting of such right may be contrary to public interest, or that the variety does not fulfill the requirements for granting a plant breeder’s right, or that the applicant is not entitled to the plant breeder’s right, may lodge opposition to the Ministry within the time specified in the notice.

3/ The detail conditions and procedure for examination and disposal of opposition shall be determined in the directive issued by the ministry.

18. Granting of Plant Breeder's Right

1/ The Ministry shall grant a plant breeder’s right if it is satisfied that:

- a) the criteria, eligibility and application requirements set forth in Articles (4), (11) and (15) of this Proclamation have been met;
- b) there are no grounds under this Proclamation to reject the application;

ሐ) ዝርያውን አዳቅሎ ለማውጣት ጥቅም ላይ የዋለውን የብዝሀ ህይወት አመልካቹ አግባብ ባለው የአርክቦትሕ ግመ ሠረት ያገኘው ሆኑን ያረጋገጠ እንሆ ነ፤

መ) ማመልከቻ በቀረበበት አዲስ የዕዕዥ ዝርያ ላይ የዕዕዥ አዳቃይ መ ብት ቀም ሲል ለሌላ ሰው ያልተሰጠ እንሆ ነ፤

ሠ) ማመልከቻ በቀረበበት አዲስ የዕዕዥ ዝርያ ላይ ቀ ም ሲል የአዳቃይመ ብት ማመልከቻ ቀርቦ ውድቅ ያልተረገ እንሆ ነ፤ እና

ረ) የዕዕዥ አዳቃይ መብት ለ ማግኘት መከፈል ያለበት ክፍያ ሁ የተከፈለ እንሆ ነ።

፪/ የዕዕዥ አዳቃይ መብት በዕዕዥ አዳቃዥ መብት መዝገብ ውስጥ ከመግዳ፣ ና በሚኒስቴሩ አማኝነት ለሕዝብ ይፋ ከመ ረጉ በፊት ለ ሌላ ሰ ው መ ስጠት፣ ማስተላለፍ ወይም ሌሎች ጉዳዮችን ተግባ ዊ ማድረግ አይቻልም።

፫/ ሚኒስቴሩ የዕዕዥ አዳቃይ መ ብት ሲ ሰጥ የዕዕዥ አዳቃይ መብት የተሰጠመ ሆኑን ሰፊ ሥርዓት ባለው የብዙሀን መገናኛ ዘዴ ለሕዝብ ያሳውቋል ።

፲፱. የዝርያ ናሙና ማስቀመጥ

ባለመብቱ የሰጠውን ዝርያ ሞ ና ለሚ ኒሕቴ ሩ ዘንድ ማስቀመጥ ይኖርጧል ።

፳. ዝርያውን ጠብቆ ስለሚቆዩት

፩/ ባለመብቱ የዝርያውን ተፈላጊ ባህርዳት መ ብቱ ፀንቶ በሚቆይበት ጊዜያት ሁሉ የመጠበቅ ግዴታ አለበት።

c) the breeder has proven that he has obtained the genetic resource used to develop the variety in accordance with the relevant laws on access to genetic resources;

d) a plant breeder's right has not been granted to another person in respect of the new variety in question;

e) there has been no earlier application that was rejected for a plant breeder's right in respect of the new variety in question; and

f) all fees payable in relation to the granting of the plant breeder's right have been paid.

2/ No assignment, transfer or other disposition of plant breeders' right shall take effect prior to its entry into the Register of Plant breeder's right and publication by the Ministry.

3/ Where the Ministry grants a plant breeder's right, it shall give public notice in a mass media having wider circulation.

19. Deposition of Samples

The holder shall deposit a sample of the protected variety within the ministry.

20. Maintenance of the Variety

1/ The holder shall have the obligation to maintain the essential characteristics of the variety throughout the validity period of the plant breeder's right.

፪/ ሚኒስቴሩ ዝርያው ባህርያቱን ጠብቆ የተያዘ መሆኑን ለማረጋገጥ ባለሙብቱ ዝርያውን ወይም ስለዝርያው ሌላ አስፈላጊ መረጃ እንዲያቀርብ መጠየቅ ጅ. ላል።

ክፍል አ ስ

የዕዕዋት አዳቃይ መብትን ስለማስተላለፍና ስለመሠረዝ

፳፩. መብትን ስለማስተላለፍ

፩/ የዕዕዋት አዳቃይ መብት በጠላ ወይም በሕግ ለሌሎች ሰዎች ሊተላለፍ ጅ. ላል።

፪/ በውል የተላለፈ የዕዕዋት አዳቃይ መብት በዕዕዋት አዳቃዮች መብት መዝገብ ላይ ካልተመዘገበ ተቀባይነት አይኖረውም።

፳፪. መብትን ስለመተው

፩/ ማንኛውም የዕዕዋት አዳቃይ መብት የተሰጠው ሰው ለሚኒስቴሩ በማሳወቅ የዕዕዋት አዳቃይ መብቱን መተው ጅ. ላል።

፪/ በዛ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ሚኒስቴሩ መብትን የመተው ማስታወቂያ ሲርዕው ባለሙብቱ መብቱን ዩ ወ መሆኑን በዕዕዋት አዳቃዮች መብት መዝገብ ውስጥ መዝግቦ ሰፊ ሥርዓት ባለው ብዙሀንም ገናኛ ዘዴ ለሕዝብ ይፋ ማድረግ ይኖርዎታል።

፫/ የዕዕዋት አዳቃይ መብትን በሚመለከት በፍርድ ቤት ክርክር በመካሄድ ላይ ወይ ነ ፍርድ ቤቱ ካልፈቀደ ወይም ተከካሪዎቹ ወገኖች በፍርድ ቤት ካልተስማሙ በስተቀር ሚኒስቴሩ የመብት መተው ጥያቄውን ተቀብሎ አይመዘግብም።

፬/ የዕዕዋት አዳቃይ መብቱን በገዛ ፈቃዱ ዩ ወ ሰው በተጠቀሰለት ዝርያ ምክንያት ለረሰው ወይም ለሚርዕው ጉዳት ተጠያቂ ይሆናል።

፳፫. መብትን እንዲሰረዝ ስለማመልከት

፩/ የዕዕዋት አዳቃይ መብት በመሰጠቱም ክንዳ ጥቅሙ የተነካበት ማንኛውም ሰው ተሰጥቶ የነበረው የዕዕዋት አዳቃይ መብት እንዲሰረዝና

2/ The Ministry may require the holder to furnish the variety itself or any other information the variety to ensure that the variety is maintained.

PART FOUR

TRANSFER AND REVOCATION OF PLANT BREEDER'S RIGHT

21. Transfer of Right

1/ Plant breeder's right may be transferred to other persons by contractual agreement or by the operation of law.

2/ The transfer of a plant breeder's right by contractual agreement shall have no effect unless entered in the register of Plant breeders' right.

22. Surrender of Right

1/Any holder may surrender his plant breeder's right by giving notice to the Ministry.

2/ The Ministry shall, upon receiving notice of surrender in accordance with sub-article (1) enter it in the register of Plant breeders' right and publicize it in mass media having wider circulation.

3/ Where any case is pending before a court in respect of a plant breeder's right, the Ministry shall not register the surrender except by leave of the court or by consent of the parties in the court proceeding.

4/ any holder who surrenders his plant breeder's right on his own will, shall be accountable for damages arising from the use of the protected variety.

23. Application for Revocation of Plant Breeder's Right

1/ Any person whose interest is affected by the granting of a plant breeder's right may apply to the Ministry for the revocation

እን ሁኔታው እንዲተላለፍለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ (፳፬) እና (፳፭) በተገለጸው መሠረት ለሚኒስቴሩ ማመልከት ጅሮ ላል።

፪/ የዕዕዋት አዳቃይ መብት ለ ማሰረዝ የቋ በ ማመልከቻ የሚመረመርበት እና ውሳኔ የሚሰጥበት ሂ ት ሚ ኒስቴሩ በሚያወጣው መመሪያ ይገለጻል።

፳፬. አለአግባብ የተሰጠ መብትን ስለማስተላለፍ

፩/ የዕዕዋት አዳቃይ መብት ማግኘት የሚገባኝ እኔ ነኝ የሚል ሰ ው አለግባብ ለሌላ ሰ ው ተ ሰጥቶ የነበረ የዕዕዋት አዳቃይ መብት ለ እሱ እንዲሁ ላለፍለት ለሚኒስቴሩ ማመልከት ይችላል።

፪/ መብት እንዲዛወር የቀረበውን ማ መልከቻና የባለመብቱን ምላሽ ከመረመረ በኋላ ሚኒስቴ ሩ ለማይገባው ሰው መሰጠቱንና ለ አመልካቹ መሰጠት የሚገባው መሆኑን ፈ ጋገጠ መ ብቱ በዚህ መሠረት እንዲዛወር ያ ር ጸ ።

፳፭. መብትን ስለመሠረዝ

፩/ ከሚከተሉት ም ክንያቶች አንዱ ሲ ያ ጋጥም ማኒስቴሩ የዕዕዋት አዳቃይ መ ብትን ይሠርዛል፦

- ሀ) ዝርያው አዲስ አለመሆኑ ክ ረጋገጠ ወይም መብት ከመሰጠቱ በፊት ቢታወቅ ፍ ማመልከቻውን ውድቅ ያስ ርግ የነፈ እውነታ ካለ፤
- ለ) ባለመብቱ የዕዕዋት አዳቃይ መ ብትን በሚመለከት መክፈል ያለበትን ክፍያ የመክፈያ ጊዜው የ ረሰ ለ መሆኑ ማስታወቂያ ከተሰጠው ል ት አንቶ በ፯ ቀናት ውስጥ ያለበቁ ምክንያት ሳይከፈል የቀረ እን ሆነ፤ ወይም
- ሐ) ባለመብቱ የዝርያውን መ ሠረታዊ ፀ ሪውን ሳይለውጥ ተንከባክቦ ያልያዘ ነ።

and, where applicable, the transfer of the right in accordance with Articles (24) and (25) of this Proclamation respectively.

2/ The procedures for examining and deciding on applications revocation shall be specified in the directive issued by the Ministry.

24. Transfer of Rights Granted Improperly

1/ The person who claims to be entitled to the plant breeder’s right may apply to the Ministry demanding that the plant breeder’s right improperly granted to other person has to be transferred to him.

2/ The Ministry shall, upon examining the application for the transfer and the response of the holder if ascertains that the right was wrongly granted to the holder and that the applicant is entitled to it, cause the plant breeder’s right to be transferred accordingly.

25. Revocation of Right

1/ The Ministry shall revoke a plant breeder’s right if:

- a) it is proved that the variety was not new or that facts exist which, if known before the granting of the right, would have resulted in the rejection of the application;
- b) the holder has failed to pay the prescribed fee payable in respect of the plant breeder’s right within 90 days after having been notified that the payment has fallen due; or
- c) the holder has failed to maintain the characteristics of the variety.

፪/ በዚ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ሚኒስቴሩ የሰጠውን የዕዕዥ አዳቃይ መብት ለመሠረዝ ሲወስን፦

ሀ) ለባለሙብቱ ሙብቱ ሊሰረዝ እንሆነ በጽሑፍ ያሳውቃል ፤

ለ) ባለሙብቱ ተቃውሞ ካለው የጽሑፍ ማስታወቂያ እን ረ ሰው በ፴ ቀን ውስጥ ማስረጃ እንዲያቀርብ በጽሑፍ ያሳውቃል፤ እና

ሐ) ተቃውሞ ቀርቦ ከሆነ ክርክሩን ሰምቶ የመጨረሻ ውሳኔ ይሰጣል፤ ውሳኔው የአዳቃዩን መብት የሚያሰርዝ ከሆነ ይህንኑ ለህዝብ ያሳውቃል ።

፫/ የዕዕዥ አዳቃይ መብት በተጭበረበረ ወይም በሀሰት ማስረጃ የተገኘ ከሆነ ሚኒስቴሩም ብቱን ሠርዞ የወንጀል ክስ እንዲቀርብለት አግባብ ላለው የፍትሕ አካል በጽሑፍ ያሳውቃል ።

ክፍል አምስት

የዕዕዥ አዳቃይን መብት ስለመጣስ

፳፮. መብት የመጣስ ድርጊት

የተጠበቀ ዝርያን በተመለከተ የባለሙብቱን ፈቃድ ማግኘት የሚገባ ሆኖ ሳለ የባለሙብቱን ፈቃድ ሳይገኝ የተፈጸመ ማ ናቸውም ድርጊቱ የዕዕዥ አዳቃይ መብትን የመጣስ ድርጊት ይሆናል።

፳፯. መብት መጣስን ስለመቃጠል

፩/ የዕዕዥ አዳቃይ ሙብቱ ተጣሰ የሚል ባለሙብት ሙብቱን የጣሰውን ተ ጠርጣሪና ሙብቱ መ ጣሱን የሚያመለክቱ ድርገቶችን በመግለጽ ከሌሎች ጋራ ማስረጃዎች ጋር በማያያዝ ማመልከቻውን በጽሁፍ ለ ሚኒስቴሩ ማቅረብ ጅ ላል።

፪/ ሚኒስቴሩ የቀረበለትን ማመልከቻ መ ርምር ውሳኔ እስኪሰጥ ድረስ አስቀጭ የተሰጠው መብት ታ ግዶ ይቆያል ።

2/ Where the Ministry decides to revoke a plant breeder’s right in accordance with sub-article (1) of this Article, it shall:

a) give written notice to holder that the right is going to be revoked;

b) give written notice to the holder to present his objection together with evidence within 30 days after the issuance of the notice; if any; and

c) After hearing the objection, give public notice if the decision revokes the rights of the breeder.

3/ Where a plant breeder’s right is obtained by fraud or misrepresentation, the Ministry shall revoke the right and refer to the appropriate justice organ in writing for the institution of criminal case.

PART FIVE

INFRINGEMENT OF PLANT BREEDER’S RIGHT

26. Act of Infringement of Right

Any act in respect of a protected variety for which the authorization of the holder is required and which is done without such authorization shall constitute an act of infringement of the plant breeder’s right.

27. Claims of Infringement

1/ Any plant breeder’s right holder claiming infringement of his right may lodge written application to the Ministry identifying the alleged infringer and describing the activities in question, together with supporting documentation and other evidence.

2/ The ministry shall suspend the right until the case is examined and decision has been given.

፫/ ሚኒስቴሩ ቅሬታው በቀረበለት በ፴ የሥራ ቀናት ጊዜ ገብ ውስጥ መርምሮ ውሳኔ መስጠት አለበት።

፬/ አቤቱታ የቀረበበት ተከላኝ፦

ሀ) የቀረበበት አቤቱታ የዕድል አዳቃይ መብት ጥሰት ክስን የማያስመሰርት መሆኑን፤ ወይም

ለ) በዚህ አዋጅ አንቀጽ (፳፪) ጭጣራ ጥቃቅን ምክንያቶች መሠረት የዕድል አዳቃይ መብቱ የተተወመ ሆኑን፤

መቃወሚያ አድርጎ ሊያነሳ ጅሮ ላል።

፭/ ሚኒስቴሩ ባረገው ምርመራ የዕድል አዳቃይ መብት ጥሰት መፈጸሙን ደጋገጠ እንሆነ ወዲያውኑ መብት የጣሰውን ሰው ለገደብ ሳወቅ መብት ይጥሳሉ የተባሉትን ድርጅቶች እንዲያቆም ያወላ።

፮/ ሚኒስቴሩ የቅሬታ ማመልከቻው በሂደት በ፴ ቀናት ውስጥ ለባለመብቱ ውሳኔ ያልሰጠ እንሆነ ባለመብቱ አቤቱታውን ለመብኛ ፍርድ ቤት ማቅረብ ጅሮ ላል።

፯/ ሚኒስቴሩ በሚሰጠው ውሳኔ ቅር የተሰኘ ወገን በዚህ አዋጅ አንቀጽ (፴) መሠረት ለመብኛ ፍርድ ቤት አቤቱታ ማቅረብ ጅሮ ላል።

፳፰. ዳኝነት ስለመጠየቅ

፩/ ሚኒስቴሩ ወይም ፍርድ ቤት የዕድል አዳቃይ መብት ተጥሏል ብሎ ከወሰነ ባለመብቱ የሚከተለውን ዳኝነት በመብኛ ፍርድ ቤት መጠየቅ ጅሮ ላል፦

ሀ) የዕድል አዳቃይ መብት ጥሰቱ እንዲቋቋም፤

ለ) ለረሰው ጉዳት ተመጣጣኝ ካሳ እንዲከፈል፤

ሐ) ከባለመብቱ እውቅና ውጪ የተሸጠው ወይም የተመረተው የተጠበቀ ዝርያ ምርት እንዲያገዝ።

3/ The Ministry shall examine the complaint and give decision within 30 working days.

4/ The defendant may raise as an objection against the pleading that:

a) the pleading in question do not constitute an infringement of the plant breeder's right; or

b) the plant breeder's right has been surrendered on the grounds specified under Article (22) of this Proclamation.

5/ If the Ministry ascertains that an infringement of the plant breeder's right is taking place, it shall promptly notify to the infringer and order the immediate cessation of the activities in question.

6/ The holder may seek relief in the regular court of law if the Ministry fails to respond to his complaint within 30 days.

7/ Any party aggrieved by the decision of the Ministry may lodge pleading in the regular court of law in accordance with Article (30).

28. Judicial Remedies

1/ Where the Ministry or a court of law finds an infringement of right, the holder may seek the following remedies in the regular court:

a) cessation of the act of infringement;

b) reasonable compensation for damages;

c) seizure of any harvest of the protected variety that was sold or produced without the holder's authorization.

፪/ ተከላኛ ምንም ዓይነት የጥፋት ድርጊት ያልፈጸመ ሆኖ ሳለ በአንቀጽ ፳፯(፪) መሠረት ከድርጊቱ እንዲቆጠብ ጊዜያዊ እግድ ተጥሎበት የረ ሰበት ኪሣ ካለ ሚኒስቴሩ የመቃወሚያ መልክቻ በማቅረብ እገዳ እንዲጣልበት ያረገውን አክ ካሣ እንዲከፍለው ሊጠይቅ ይችላል።

ክፍል ስድስት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

፳፱. የወንጀልተጠያቂነት

የዕዕዋት አዳቃይን መብት የተላለፈ ማንኛውም ሰው አግባብ ባለው የወንጀል ሕግ ተጠያቂ ይሆናል።

፴. ለፍርድ ቤት አቤቱታ ስለማቅረብ

የዕዕዋት አዳቃይ መብት መስጠትን፣ መከላከልን፣ መሰረዝን ወይም መገባደጥን አስገዳጅ ፈቃድ መስጠትንና መብት መተላለፍን በተመለከተሚ ኒስቴሩ በሚሰጠው ውሳኔ ላይ ቅሬታ ያለው ወገን ውሳኔው በረሰው በ፳ ቀን ውስጥ ውሳኔውን በመቃወም ለመቃወም ፍርድ ቤት አቤቱታ ማቅረብ ይችላል።

፴፩. ስለክፍያዎች

“ከዕዕዋት አዳቃይ መብት ጥበቃ በተገናኘ የሚፈፀሙ ክፍያዎች መጠን በዘር አዋጅ ንብ መሠረት ይፈፀማል።”

፴፪. ንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

፩/ የሚኒስትሮች ምክር ቤት ይህንን አዋጅ ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ ንብን ሊያወጣ ይችላል።

፪/ ሚኒስቴሩ ይህን አዋጅና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የወጣ ንብን ለማስፈጸም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ያወጣል።

፴፫. የተሻሩ ሕጎች

፩/ የዕዕዋት አዳቃዮች መብት አዋጅ ቁጥር ፴፻፹፩/፲፱፻፺፰ በዚህ አዋጅ ተሻሯል።

2/ If the defendant prevails in any action for infringement, he may seek damages for losses resulting from the interim cessation of activities required under Article 27(2).

PART SIX

MISCELLANEOUS PROVISIONS

29. Criminal Liability

Any person who infringes a plant breeders' right shall be subject to criminal liabilities.

30. Court Action

Any person aggrieved by a decision of the Ministry on the granting, refusal, revocation, transfer, restriction, compulsory licensing or infringement of a plant breeder's right may lodge an action in the regular court of law within 60 days from the date of receipt of the decision.

31. Fees

“The amount fees to be paid in relation to plant breeder's right protection shall be effected in accordance with seed Regulation issued to implement the Seeds Proclamation.”

32. Power to issue Regulation and Directive

1/ The Council of Ministers may issue regulations necessary for the implementation of this Proclamation.

2/ The Ministry shall issue directives necessary for the implementation of this Proclamation and regulations issued pursuant to sub-article (1) of this Article.

33. Repealed and Inapplicable Laws

1/ Proclamation No. 481/2006 on Plant Breeder's Right is hereby repealed.

፪/ ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም ሕግ፣ ንብ፣ መመሪያ ወይም ልማዳዊ አሠር በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚ አይሆንም።

፴፬. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ በፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣቱ ቀን ጀምሮ የጻና ይሆናል።

አዲስ አበባ የካቲት ፳፪ ቀን ፪ሺ፲ ዓ.ም

ዶ/ር ሙላቱ ተሾመ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ፕሬዚዳንት

2/ No law, regulation, directive or practice shall, insofar as it is inconsistent with this Proclamation, have effect in respect of matters provided for by this Proclamation.

34. Effective Date

This Proclamation shall enter into force on the date of publication in the Federal Negarit Gazette.

Done at Addis Ababa, this 1st day of March, 2018.

MULATU TESHOME (DR.)

PRESIDENT OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA